

OSVIITTA

Perinteen äärellä

Muistokivi on perinne, joka säilyy. Vikmanin perheessä kiviä tehdään jo neljännessä polvessa.
sivu 5

**EDESMENNYT RAKAS ON
AINA LÄHELLÄ**

sivu 4

**TOMMI KORPELA: TAIDE VOI
TUODA LOHTUA JA TURVAA**

sivu 12

KOTKA-KYMIN
SEURAKUNTA

PYHTÄÄN SEURAKUNTA
PYTTIS FÖRSAMLING

PÄÄKIRJOITUS

Pyhäinpäivän hiljaisuus ja toivo

Pyhäinpäivä on hetki, jolloin kiire pysähtyy ja kynttilän liekki muistuttaa meitä siitä, että elämä on lahja ja että rakkaus ei pääty kuolemaan.

Pyhäinpäivänä hiljennymme muistelemaan heitä, jotka ovat kulkeneet elämänsä matkan loppuun ja siirtyneet ajasta iäisyyteen. Hautausmaat täyttyvät kynttilöiden valosta. Jokainen liekki kertoo tarinaa rakkaudesta, jota kuolemakaan ei ole sammuttanut. Valojen meri muistuttaa meitä: emme ole yksin surussamme.

Kristillinen perinne liittyy pyhäinpäivään kaksi näkökulmaa: muistamisen ja toivon. Muistamme poisnukkuneita läheisiämme, mutta samalla katse kääntyy kohti ylösnousemuksen lupasta.

Monelle pyhäinpäivä on myös hiljaisen rukouksen päivä. Se antaa luvan pysähtyä surun, kiitoksen ja ikävän äärelle. Elämässä on paljon, mitä emme ymmärrä, mutta pyhäinpäivä vakuuttaa: Jumalan rakkaus ympäröi meitä niin elämän kuin kuolemankin hetkissä. Kenenkään matka ei pääty yksin.

Kun katsomme hautausmaan kynttilämeren yli, voimme muistaa, että olemme osa suurta, näkymätöntä yhteyttä. Siinä ovat mukana ne, jotka ovat menneet edeltä, ja me, jotka vielä kuljemme täällä.

Erityisesti pyhäinpäivänä ja jouluna käyn hautausmaalla mieluiten iltaisin. Tällöin näkee kynttilöiden luoman valomerren ja hautausmaan erilaisen kauneuden. Tänäkin pyhäinpäivänä sytytän kynttilät isovanhempieni ja isäni haudalla.

Mummini puhui aina, että ei sitä kynttilää tarvitse hautausmaalle viedä. Sen voi sytyttää kotona tai muistella vain muuten. Huomaan olevani kuitenkin sen verran perinteikäs, että koen tärkeäksi, että kynttilä viedään haudalle, jos se on vain mahdollista. Samalla voi ihailla hautausmaan kynttilämerta ja hiljentyä hetkeksi.

Pyhäinpäivänä suru on myös osa tunteita. Suru on elämän väistämätön osa. Se tulee, kun menetämme jonkun, joka on ollut meille rakas. Se pysäyttää, tekee kipeää ja vie voimat. Jokainen suree omalla tavallaan ja omassa tahdissaan. Suru ei ole merkki heikkoudesta, vaan rakkauden toinen puoli. Me kaipaamme, koska olemme rakastaneet.

Kristinuskon sanoma tuo kuitenkin surun keskelle jotakin, mitä maailma ei pysty tarjoamaan – lohdutuksen, joka ei perustu unohtamiseen vaan toivoon. Jeesus sanoi: ”Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen.” Tuo lupaus ei poista tuskaa, mutta se valaisee sitä. Jumalan rakkaus ei katoa, vaikka kaikki muu muuttuisi.

Pyhäinpäivän hiljaisuudessa voimme antaa itsemme levätä tuossa toivossa. Kun sytytämme kynttilän hautausmaalle, se on rukous ilman sanoja – kiitos elämästä, jota olemme yhdessä saaneet elää.

Jumala kulkee surun poluilla vierellämme. Hän ei kiirehdi meitä eteenpäin, vaan pysähtyy viereen, kuuntelee ja kantaa. Siinä on pyhäinpäivän syvin sanoma: me emme ole yksin – emme surussa, emme elämässä, emmekä kuolemassa.

Emilia Pulkki
Päätoimittaja

TEKIJÄT

26. vuosikerta

Julkaisija:

Kotka-Kymin seurakunta
Pyhtään seurakunta

Päätoimittaja:

Emilia Pulkki
emilia.pulkki@evl.fi

Toimitussihteeri:

Heidi Kaarto
heidi.kaarto@evl.fi

Osviitan toimitusneuvosto:

Stiina Kiiveri Jaana Härmävaara
Kirsi Rasanen Mervi Liimatainen

Jakelu:

Kaupunkilehti Ankkuri/
SSM Itä-Suomi Oy
Jakelumuistutukset, p. 05 226 6300

Pyhtään seurakunta

Kirkkoherranvirasto

Motellikuja 4, 2.krs, 49220 Siltakylä
Avoinna ma ja ti klo 9-13 sekä to
klo 12-16
p. 044 743 1040
pyhtaa.kirkkoherranvirasto@evl.fi

Kotka-Kymin seurakunta

kirkkoherranvirasto.kotka-kymi@evl.fi

Kirkkoherranvirasto (Kotkansaari)

Avoinna ma-ti klo 9-15
Kotkan seurakuntakeskus (käynti sisäpihalta)
Mariankatu 14, 48100 Kotka
p. 040 196 7533

Kirkkoherranvirasto (Karhula)

Avoinna ma-pe klo 9-15
Karhulan seurakuntakeskus
Karhulantie 33, 48600 Kotka
p. 040 196 7533

Pyhäinpäivän tapahtumat Pyhtään ja Kotka-Kymin seurakunnissa

Pyhäinpäivä la 1.11. Pyhtään seurakunnassa

- klo 16 Pyhäinpäivän Jumalanpalvelus kirkossa. Tilaisuudessa luetaan kaikkien edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleiden seurakuntalaisten nimet ja sytytetään heille kynttilät.

Pyhäinpäivä la 1.11. Kotka-Kymin seurakunnassa

- klo 10 Pyhäinpäivän messu Kotkan srk-keskuksessa.
- klo 13-18 **Papit kohdattavissa** Metsäkulman hautausmaalla. Tarjolla glögiä ja suklaata.
- klo 15-17 **Pyhäinpäivän enkelipolku** lapsiperheille Metsäkulman hautausmaalla. Tarjolla lämmintä mehua ja piparia!

Pyhäinpäivän kynttiläkirkot Kymin kirkossa la 1.11.:

Kynttiläkirkkoissa muistamme viime pyhäinpäivän jälkeen siunattuja Kotka-Kymin seurakunnan jäseniä sytyttämällä heille muistokynttilän

- klo 13 sukunimen alkukirjaimen mukaan A-K.
- klo 15 sukunimen alkukirjaimen mukaan L-Q.
- klo 17 sukunimen alkukirjaimen mukaan R-Ö.

Arkena avioon Karhulan kappelissa

Kotka-Kymin seurakunta tarjoaa mahdollisuutta järjestää avioliittoon vihkiminen keskellä arkipäivää. Karhulan seurakuntakeskuksen kappeli on varattu perjantaisin klo 13 ja 14 vihkipareja varten, Arkena avioon -idealla. Ajatuksena on, että pienessä ja intiimissä tilaisuudessa on paikalla pappi, vihkipari ja parin pyytämät kaksi todistajaa.

Aika näihin vihkihetkiin varataan edellisen viikon torstaihin klo 12 mennessä. Pappi soittaa parille ennen vihkimistä ja ns. vihkikeskustelu käydään puhelimitse.

Vihkiparilla tulee olla avioliiton esteet tutkittuna ennen vihkimistä, ja vihkitilaisuuteen otetaan tästä todistus mukaan. Esteiden tutkintaa voi pyytää osoitteessa esteidentutkinta.fi.

Tuomi Larvi kirkkoherraksi Pyhtäälle

Pyhtään seurakunnan kirkkovaltuusto valitsi kokouksessaan 18.9.2025 yksimielisesti Pyhtään seurakunnan kirkkoherran virkaan pastori **Tuomi Larvin** Kotkasta. Hän työskentelee tällä hetkellä seurakuntapastorina Kotka-Kymin seurakunnassa.

Tuomi Larvi aloittaa kirkkoherran tehtävässä 1.12.2025, kun Pyhtään nykyinen kirkkoherra **Marjo Kujala** jää eläkkeelle.

Tuomi Larvin lähtösaarna Kotka-Kymin seurakunnasta kuullaan su 30.11. klo 13 Kymin kirkossa.

Virkaanasettaminen Pyhtään seurakunnan kirkkoherraksi su 15.2.2026 Pyhtään kirkossa.

Riina Salonen ja Lassi Hassel ovat noin vuoden olleet mukana kantamassa vainajia hautaan. Kyseessä on ihan omanlaisensa vapaaehtoistyö.

Vapaaehtoisena viimeisellä matkalla

Riina Salonen ja Lassi Hassel ovat vapaaehtoisia arkunkantajia. Se on heille kunniatehtävä. Heitä tarvitaan silloin, kun vainajan saattoväestä ei löydy omia kantajia.

Teksti Elina Valtonen, kuvat Elina Valtonen ja Aarne Ormio

Parikan kappeli on **Riina Saloselle** ja **Lassi Hasselille** tuttu paikka. Tutuiksi ovat tulleet Kotka-Kymin seurakunnan muutkin kappelit ja hautausmaat, sillä parivaljakko tekee seurakunnalle vapaaehtoistöitä arkunkantajina.

Vapaaehtoisia arkunkantajia pyydetään siunaustilaisuuksiin silloin, kun vainajan saattoväestä ei löydy riittävästi omia kantajia. Yksi syy tähän voi olla se, että saattoväki on iäkästä. Hautajaiset, joihin vapaaehtoisia arkunkantajia pyydetään, eivät yleensä ole suuriväkisiä.

– Ihmiset elävät pidempään ja suvut pienenevät. Omaisille on usein iso helpotus, että kantajia löytyy, Riina Salonen luonnehtii.

”Aina jää hyvä mieli”

Salonen ja Hassel ryhtyivät vapaaehtoisiksi arkunkantajiksi noin vuosi sitten. Aiheesta tuli juttuja vastaan paikallislehdessä ja sosiaalisessa mediassa. Molemmat osallistuivat seurakunnan järjestämään infoiltaan, jollainen pidettiin myös tänä syksynä. Siellä käydään läpi arkun kantamiseen liittyvää tekniikkaa ja vastataan kysymyksiin.

Salonen muistelee kysyneensä, voiko arkunkantajana toimia myös nainen. Kyllä voi. Arkunkantajana voi toimia kuka tahansa, mutta sen verran pitää olla fyysistä toimintakykyä, että jaksaa kantaa painavaa arkkuja. Pituudellakaan ei ole merkitystä, vaikka haudat ovat eri syvyisiä.

– Jos kantamisesta ei ole paljon kokemusta, turvallisin paikka kantaa on keskellä, Hassel sanoo.

Ennen vapaaehtoistöitä Salonen oli kantanut arkkuja vain kerran, mumminsa hautajaisissa. Siitä on noin 30 vuotta aikaa. Saloselle vapaaehtoistyö arkunkantajana tuntuu erityisen omalta, eikä hän osaa syytä siihen edes täysin selittää.

Tämä on kunniatehtävä. Vaikka se kuulostaa kliseeltä, vapaaehtoisia yhdistää halu antaa jotain takaisin.

– Lassi Hassel

– Hautajaiset ovat yleensä aika nopeasti ohi, ja aina jää hyvä mieli, että pystyi tekemään jotain tärkeää.

– Tämä on kunniatehtävä. Vaikka se kuulostaa kliseeltä, vapaaehtoisia yhdistää halu antaa jotain takaisin, Hassel lisää.

Pyyntöihin vastataan nopeasti

Arkun laskeminen hautaan on yhteispeleä. Sekä Hassel että Salonen keuhuvat vapaaehtoisista koostuvaa porukkaa.

– Itsestään ei tarvitse kertoa mitään, jos ei halua. Sitä myös kunnioitetaan, Salonen sanoo.

Kotka-Kymin seurakunnan vapaaehtoisia arkunkantajia on tällä hetkellä noin 15. Uusia kantajia otetaan mielellään mukaan.

Arkunkantajilla on oma Whatsapp-ryhmä, johon vapaaehtoistyön koordinaattori ilmoittaa, montako kantajaa tarvitaan, ja monelta ja missä hautausmaalla on. Vapaaehtoisia voidaan tavoitella myös tekstiviestillä.

Pyyntöihin vastataan yleensä todella nopeasti, Salonen ja Hassel kertovat. Vuoden aikana molemmat ovat osallistuneet yli kymmeneen saattoon.

– Kantajien tarve vaihtelee. Keväällä meitä tarvittiin tosi paljon, kesällä kahteen kuukauteen ei oikeastaan ollenkaan, Hassel kuvailee.

Suurin osa hautauksista tehdään perjantaisin ja lauantaisin kello 10–16 välillä. Toiset vapaaehtoisista ovat työssäkäyviä, toiset eläkkeellä.

Vapaaehtoiset eivät tiedä vainajan taustoista ja henkilöllisyydestä mitään. Hautajaisista heitä sitoo vaitiolovelvollisuus.

Arkun äärellä ei ole kiire

Salonen on sopinut työnantajansa kanssa, että hän voi käydä osallistumassa saattoon kesken työpäivän. Silloin hän hiljentyi tehtävään kuuntelemalla autmatkalla tiettyä musiikkia.

Meneekö omaisten suru ikinä ihon alle?

– Joskus hautajaismusiikki menee luihin ja ytimiin. Sitten kun siirrytään arkun ääreen, keskitytään siihen, Salonen sanoo.

Salonen ja Hassel kertovat, että arkun luona ei ole mikään kiire, ja kantajien kesken voidaan keskustella. Tavoitteena on välttää kaikenlaista häslinkiä.

– Omaisat ovat yleensä tosi kiitollisia, Salonen sanoo

Kiinnostuitko vapaaehtoistöistä arkunkantajana? Ota yhteyttä vapaaehtoisminnan koordinaattori Riikka Klaavu-Pihlajamaahan, riikka.klaavu-pihlajamaa@evl.fi tai p. 050 542 0942.

Leski Mia Hannus uskoo, että entinen puoliso kulkee mukana joka askeleella. Koskaan ei tarvitse olla yksin.

Rakkaus jatkuu, kun sen antaa jatkua

Yrittäjä Mia Hannus menetti miehensä kuusi vuotta sitten. Muisto ja rakkaus säilyy sydämessä, hän ajattelee.

Teksti ja kuva Elina Valtonen

Kotkalainen **Mia Hannus** ei tarkalleen muista, mitä ennen ajatteli kuolemasta. Sen hän muistaa, että hänen puolisonsa Jyri Hannus oli aikonut elää yli 100-vuotiaaksi. Kävi toisin.

– En ainakaan enää pelkää kuolemaa, Mia Hannus sanoo nyt painavasti.

Jyri Hannus kuoli vuonna 2019 äkilliseen sairauskohtaukseen. Leskeksi jääneellä Mia Hannuksella kesti useampi vuosi sisäistää, että tapahtunut on totta. Suru ei ole vieläkaan kaukana.

– Arki on niin hektistä, että en ole ehtinyt syventymään suruun. Se tulee tipoitain. Jos tulisi hiljainen hetki, en ole varma, miten pääsisin takaisin elämään.

Hannus uskoo, että jokaiselle annetaan kannettavaksi vain se määrä, minkä hän kestää. Silloin päiväkotikouluikäiset lapset pitivät hänet kiinni arjessa.

Tällä hetkellä Hannus pyörittää Sapokassa Merisydän Cafeta. Aiemmin hän omisti useampia Subway-ravintoloita Kymenlaaksossa, mutta luopui niistä. Subway-ravintolat olivat hänen ja Jyrin yhteinen juttu. Vaikka Hannus yritti kaikenlaista, siitä ei tullut omaa.

– Kun paahtouuni hajosi, ajattelin heti, että Jyri olisi osannut korjata tämän. Joskus mietin, onkohan hän ylpeä minusta.

Puolisosta tuli suojelusenkeli

Jokaisena iltana Mia Hannus toivottaa edesmenneelle puolisolleen hyvää yötä. Mielessään hän puhuu Jyriille usein, myös hyvin arkisia asioita.

– Saatan kehua, että katso, miten hyviä arvosanoja tytöt ovat saaneet koulusta. ”Kymppi matematiikasta, isän tyttö”.

Mian ja Jyrin yhteiset tyttäret ovat nyt 9- ja 12-vuotiaita. Kun lapset kinaavat äitinsä kanssa tai keskenään, hän saattaa pyöräyttää silmiään Jyrin valokuvalle ja miettii mielessään humoristisesti, että katso nyt tätäkin. Voisitko tulla jatkamaan tästä edes hetkeksi?

Se ei poista rakkautta, jos antaa itsensä elää.
– **Mia Hannus**

– Uskon, että Jyri on tässä, kun häntä tarvitsee. En ole ikinä yksin. Hän on minun ja lastemme suojelusenkeli.

Jyrin läsnäoloa Hannus aistii eri tavoin. Usein se on tunne. Joskus hän havahtuu, kun jossain soi joku tietty kappale, tai silmiin sattuu täydellinen pieni höyhen. Silloin Hannus muistaa: Ai niin, sinähän oletkin täällä.

Haudalla tulee suru

Edesmenneen miehensä haudalla Hannus käy tiettyinä pyhinä, kuten Jyrin syntymäpäivänä, kuolinpäivänä ja jouluna. Kukat haudalle valitaan yhdessä Jyrin vanhempien kanssa.

– Muuten en käy haudalla hirveän usein. Ajattelen, ettei Jyri ole siellä, vaan hän on sydämessäni ja muistoissani. Pari kertaa olen kyllä jutellut haudalle, mutta siellä itku ja kaipuu tulevat saman tien.

Pyhät ovat välillä hankalia. Yhden isänpäivän Hannus vietti tyttäriensä kanssa Kanariansaarilla. Silloin lapset kirjoittivat isälleen terveisiä hiekkaan. Hannus pitää tärkeänä, että muisto Jyristä kulkee lasten mukana.

– Toivoisin, että he muistaisivat isänsä äänen.

Sydämeen mahtuu paljon rakkautta
Mia Hannus on päättänyt, ettei Jyriä suljeta ikinä pois hänen ja lasten elämästä. Ei ole välttämättä itsestäänselvää, että ympärillä olevat ihmiset ymmärtävät tämän.

Hannus ajattelee, että yhteen sydämeen mahtuu sekä uutta että vanhaa rakkautta.

– Toivoisin, että jokainen voisi jatkaa menneiden ihmisten rakastamista, samalla antaen uusien asioiden ja suhteiden tulla. Se ei poista rakkautta, jos antaa itsensä elää. Kuoleman jälkeen rakkaus

jatkuu juuri sillä tavalla, kun sen antaa jatkua.

Sitten hän on pitkään hiljaa. Ei ole mitään lisättävää.

Tuli mitä tuli, se on tarkoitettu
Vaikka Jyri ei elänyt 100-vuotiaaksi, Hannus on varma siitä, että näin oli tarkoitettu. Siitä Hannus ei ole varma, kenen käsissä hänen kohtalonsa lepää. Useimmiten hän ajattelee sen olevan Jumala, joskus jotain muuta. Joskus usko horjuu, joskus hän pyytää apua.

– Jos on ollut esimerkiksi huono tilikautsi, vaikka olemme tehneet kaikkemme, saatan pyytää apua Jumalalta. Tai sitten vaan pyydän, että ”Auttakaa!”, ihan sama kuka siellä on.

Jälleennäkemisen usko Hannuksella on vahva. Tuonpuoleisessa hän tapaa jälleen Jyrin, kuten myös vaarin ja mummin ja kaikki muut edeltä menneet sukulaiset.

– Ihan varmasti kohdataan. Sitten kun lopetan tallustelun täällä.

Isä ja poika, Esa ja Olli Vikman, uskovat, että muistokiville on jatkossakin tarvetta, vaikka esimerkiksi tuhkien sirottelu mereen on suosittua. Muistokivillä on kuitenkin pitkä perinne.

Läpi harmaan kiven

Kurun harmaa on kovin, mutta myös kevyin kivilaatu, Esa Vikman tietää. Jotakin kivistä tietää myös Olli Vikman, joka pyörittelee hautakiviä jo neljännessä polvessa. Vikmanin Kivi toimii edelleen samalla tontilla kuin mihin Vernerivaari sen vuonna 1925 perusti.

Teksti ja kuva Linda Varoma

Vikmanin kivi sahaa, kaivertaa ja huoltaa hautakiviä, mutta tekee myös muita kivi- töitä pihoihin ja puistoihin.

– Kaikki ulosmenevä kivi onnistuu, sisä- tilan kiviin emme koske, toimitusjohtaja **Esa Vikman** kiteyttää.

Sekä Esa, 60, että **Olli Vikman**, 23, ovat kuvainnollisesti syntyneet tontille, sillä hallien ja siellä täällä seisovien kiviloh- kareiden seassa on aina myös asuttu. Olli kertoo menneensä ensimmäisen kerran isälle kokopäivätoihin 13-vuotiaana, mutta isä muistaa pojan tehneen kivi- kauppa jo paljon aikaisemmin.

– Kun Olli oppi kävelemään, hän ilmestyi pihaan. Poika keräsi erikoisimpia kiviä, mitä löysi, ja perusti hallin päätyyn kivi- kaupan. Eräs asiakas kysyi, mitä nuo ovat ja vastasin, että ne ovat tuon Olli-pojan kiviä ja niin he tekivät kaupat niistä.

Perheyritys on tärkeä

Pitkän työuran perheyrityksessä tehnyt- tä Esa Vikmania kivissä viehättää se, että se on ikuinen ja oma kädenjälki näkyy. Myös tyytyväiset asiakkaat saavat jaksa- maan työssä vuodesta toiseen.

Olli Vikmanin mielestä yksi työn parhaita puolia on työn selkeys ja suoraviivaisuus. Hän kokee perheyrityksessä työskentelyn arvokkaana ja tärkeänä, jopa niin arvok- kaana, että tietää jo nyt haluavansa jatkaa isänsä ja isoisiansa viitoittamalla tiellä tulevaisuudessa. Kaveriporukassa on

myös paljon yrittäjiä ja pienyrityksissä työskenteleviä, joten samanhenkistä po- rukkaa on ympärillä rutkasti.

– Pidän asiakaspalvelusta ja se tulee mi- nulla luonnostaan. Olen tehnyt kaikkea, mitä täällä voi tehdä, tällä hetkellä hoidan enimmäkseen hautakivien kuljetuksia ja asennuksia, Olli Vikman kertoo.

Hautakiviyrittäjä ei tyrkytää

Esa Vikmanin mukaan hautakiven os- totapahtuma ei ole surullinen tilaisuus, mutta tahdikas täytyy olla. Asiakkaat tulevat kiviläytelyyn, kun ovat siihen valmiita, useimmat ensimmäistä kertaa elämässään.

Vikman esittää myös toiveen omaisille, että he, jotka hautaa hoitavat, oikaisut- taisivat hautakivet ajoissa, ennen kuin ne ovat kaatumispisteessä. Hän kertoo usein näkevänsä, että on uudet kukka- set haudalla, mutta kivi meinaa kaatua päälle. Kyse on sekä turvallisuudesta että hautausmaan siisteydestä.

Sekä Esa että Olli uskovat, että hautakivil- le on tarvetta tulevaisuudessa, vaikka urnahautaamisen yhteismuistomerkit ja mereen hautaaminen on vähentänyt muistokiven tarvetta. Muistokivi on kui- tenkin vanha perinne, joka tuskin koko- naan katoaa.

Esa Vikman ei ole vielä miettinyt eläköi- tymistä ja Olli Vikman suhtautuu tule- vaan maltilla, hänellä ei ole kiirettä päästä

puikkoihin. Into työntekoon on periyty- nyt isoisä **Verneriltä** alemmille polville.

– Verneriteki kuulemma hautaan asti töitä ja isä teki 84-vuotiaaksi asti. Isä vanhainkodissakin ollessaan vielä kyseli sahoista, Esa kertoo.

Sukupolvenvaihdos tehtiin virallisesti 1987 ja käytännössä 1990-luvun kules- sa, kun isä Osmo Vikman teki selväksi, ettei enää puuttuisi jälkipolven tekemi- siin, vaikka täysipäiväisesti oli yhtiössä vielä pitkään töissä. Esa Vikman kertoo miettineensä jälkikäteen, miten nuorena hänelle annettiinkaan vastuu yhtiön pyö- rittämisestä.

Koska aloitin niin nuorena, ehdittiin pit- kään tehdä isän kanssa töitä yhdessä ja toistemme kuviot tiedettiin hyvin. Isä oli viisas ja antoi ajoissa päättäväisyyden nu- oremmalle eikä tyrkyttänyt omia ajatuksi- aan. Varmasti joutui monta kertaa myös nieleskelemään, kun maailma muuttui, mutta hän myös hyväksyi sen muutoksen.

Tietokone työtä helpottamaan

Vuonna 1990 yhtiöön hankittiin ensim- mäinen tietokone ja sen avulla ruvettiin tulostamaan ja leikkaamaan kaiverrus- työssä käytettäviä hiekkapuhallussab- luunoita. Samalla koneella hoidettiin myös laskutusta ja muita toimistotöitä. Tietokoneen tulo mukaan kuvioihin oli isoin muutos sitten timanttisahan keksimisen 1950-luvulla, ja sittemmin automatisaatio onkin edennyt kovalla

vauhdilla. Osa töistä tehdään kuitenkin edelleen käsityönä, esimerkiksi oikein vanhojen hautakivien tekstit ovat alku- päisen kaivertajan käsialaa eikä sellaista fonttia ole olemassakaan.

Kotkassa on Esa Vikmanin mielestä hyvä yrittää, mutta yksi erityispiirre siihen liit- ty: puolet alueesta on vettä. Saarten hau- tausmailla käydään, vaikka kannattavaa se ei ole. Esa Vikman kuitenkin kokee sen olevan hänen kohtalonsa.

– Yhden lisänimen kaivertaminen yhteen merisaaren kiveen on kallista, mutta jos minä en sitä tee, niin kuka tekee, hän to- teaa.

VIKMANIN KIVI KY

- Perustettu Kymin aseman ratapi- han tuntumaan v. 1925.
- Työllistää ympärivuotisesti 4 hen- kilöä, kesällä yhden lisää.
- Tuo luonnonkiveä mm. Varpais- järjeltä, Korpilahdelta, Kurusta, Kotkasta, Pyhtäältä, Ylämaalta ja Mäntsälästä.
- Toiminta-alue Loviisa-Virojoki
- Käsittelee n. 60 tonnia kiveä vuo- dessa ja uusia muistokiviä valmis- tuu vuodessa n. 150 kpl.

Kotkan Katariinanniemen Ankkuriluodolta on siroteltu vuosien saatossa useita satoja tuhkia. Tuhka liikkuu aaltojen mukana merenpohjassa eikä jää paikoilleen.

Ikuisesti aaltojen alla

**Mitä tuhkalle tapahtuu, kun se sirotellaan mereen? Miten se vaikuttaa vesistöön?
Asiantuntijaa ei huoleta, mutta periaatteellinen puoli pohdituttaa.**

Teksti Heidi Kaarto, kuva Erkki Vuorensola

Yhä useamman vainajan tuhkat sirotellaan mereen. Rannikkokaupunkien asukkailla meri on läheinen ja tärkeä. Ehkä mielikuvissa on myös elokuvamainen näky, jossa hentoinen tuhka leviää tuullessa ja katoaa veden aaltoihin.

Mitä oikeasti tapahtuu, kun tuhka sirotellaan mereen?

- Oikeasti tuhka ei ole sellaista kuin elokuvissa. Se kyllä põlõtõtõt vähõn uurnaa avatessa, mutta tuhka muistuttaa rakenteeltaan enemmõn hiekkaa, kuvailee **Nii-na Rahola**, Kotka-Kymin seurakunnan ympõristøvastaava ja kausityõnjohtaja.

Kun tuhkaa kaadetaan mereen, on se vähän kuin kaataisi mereen hiekkaa: se uppoaa merenpohjaan.

– Jos käy aaltoja, tuhka voi osittain lähteä veden mukana. Meren aallot pyörittävät hiekkaa samalla tavalla kuin tuuli pyörittää lehtiä, Rahola kertoo.

Ei tule betonia

Kotkassa Katariinanniemessä on ollut tuhkien sirottelulle varattu paikka useiden vuosien ajan. Samanlaista paikkaa suunniteltiin aiemmin tänä vuonna myös Helsinkiin. Siellä keskusteltiin, voiko tuhka olla jotain haittaa – voiko se esimerkiksi jäähdyttää pohjaan kuten betoni?

– Katariinanniemestä on vuosien saatossa siroteltu satoja tuhkia. Niistä ei jää pohjaan edes kekoa, eivätkä ne jämähdä paikalleen, vakuuttaa Niina Rahola.

Joskus sirotteluapaikan pohjassa voi nähdä vaaleamman kohdan, josta tuhka ei vielä ole lähtenyt aaltojen matkaan, mutta ajan myötä sekin katoaa.

Typeä ja fosforia

Entäpä Itämeren rehevöityminen, josta paljon puhutaan – voiko tuhka lisätä sitä? Suomen ympäristökeskuksesta puheluun vastaa johtava tutkija **Petri Ekholm**. Hän ei ole törmännyt tutkimukseen aiheesta.

– Luulen, että se johtuu siitä, että se [tuhka] on kuitenkin aika marginaalinen kuormittaja.

Ekholm on kuitenkin valmis pohtimaan asiaa. Ensin on kerrattava, mikä Itämeren rehevöittää: pahimmat ovat typpi ja fosfori. Tässä tapauksessa tuestä ei tarvitse olla huolissaan, sillä poltettaessa typpi siirtyy ilmaan – se ei siis jää tuhkaan.

Entä sitten fosfori? Sitä on luustossamme ja hampaissamme – tai oikeammin sanottuna se on kalsium-fosfaattia eli apatiittia.

– Ihmisenestä fosforia on 1,1 %. Eli jos olisi 70-kiloinen ihminen, niin se olisi 770 grammaa.

Jotta tämä kertoisi meille jotain, pitää tehdä vertailu. Koko Suomesta päätyy vuosittain Itämereen kaikkiaan 3900 tonnia fosforia. Kotkan Mussalon jätevedenpuhdistamollekin on annettu raja-arvoksi 116 tonnia fosforia vuodessa.

Kotka-Kymin seurakunnan tämän vuo-

den tilastoista löytyy 76 tuhkien mereen sirotteltua. Pyhtäällä niitä on alle kymmenen vuosittain. Kaikki ei toki seurakuntien tietoon tule. Voidaan ehkä silti arvioida, että yhteensä alueellamme kyse on joidenkin kymmenien kilojen, ehkä sadan, kuormituksesta vuosittain.

– Tuntuisi, että se on hyvin marginaalinen kuormituslähde, kiteyttää Ekholm.

Neutraalia merivettä

Tutkijaa pohdittuttaa, onko tuhkan sisältämä fosfori edes sellaisessa muodossa, että se voisi aiheuttaa rehevöitymistä. Jos irronneen hampaan laittaa veteen, ei sillekään tapahdu mitään. Eri asia on, jos hampaan laittaakin happoon – silloin se liukenee. Fosforia on myös lannoitteissa. Niistä fosfori liukenee peltoon hitaasti.

– Peltomaat ovat happamia. Meriveden pH on neutraali tai pikkuisen emäksinen, ja se ei edistä apatiitin hajoamista. Jos olisi jokin hapan järvi, siellä liukeneminen olisi todennäköisempää, selittää Ekholm.

Tuhkassa oleva fosforilla ei siis luultavasti ole rehevöittävää vaikutusta. Täysin varmoja emme voi olla, koska tutkimusta puuttuu. Emme esimerkiksi tiedä, mitä apatiitille tai fosforille tapahtuu krematorion n. 700-1000 asteen kuumuudessa.

Periaatteellinen puoli

Vesistöjä tutkiva Petri Ekholm ymmärtää hyvin tuhkien mereen sirottelyn symbolisen puolen. Hän painottaa, ettei usko ilmiön voivan koskaan tulla niin suureksi,

että siitä olisi Itämerelle merkittävää haittaa. Vaikuttaa siltä, että tutkijan puheessa olisi tulossa kuitenkin pieni ”mutta”.

– Mutta... onhan siinä tietysti periaatteellinen puoli. Jos ajatellaan vaikka jätevedenpuhdistamoa, siellä tehdään kaikkensa, että viimeinenkin hitunen saadaan puhdistettua. On hyvin paljon nähty vaivaa sen eteen, niin onhan siinä pienen pieni periaatteellinen ristiriita.

Mikä sitten olisi paras mahdollinen tapa, siihen on vaikea vastata. Ekholm miettii, voisivatko tuhkat olla jossain hyödyksi.

– Itse mieluummin haluaisin, että levitetään vaikka äitini ruusupenkkiin kuin mökkirantaan Saimaaseen.

TUHKAN SIROTTELU MEREEN

- Tuhkan voi sirotella Kotkan Kata-
riinanniemen Ankkuriluodolta tai
merellä Kotkan ja Landbon yhtei-
sellä merialueella (kartta alueesta
mm. Kotka-Kymin seurakunnan
nettisivuilla).
- Sirottelun voi tehdä vain, kun vesi
ei ole jäässä.
- Tuhkaa ei saa jakaa osiin, kaikki tuh-
ka sirotellaan yhteen paikkaan.
- Ankkuriluotoon ei pidä tuoda lyhty-
jä, ristejä tai muita muistoesineitä.
- Tuhkan sirottelu muualle vaatii aina
luvan.

Helsingin kamarikuoro Kymin kirkkoon

Maineikas ja Grammy-palkittu Helsingin kamarikuoro sekä Kotka-Kymin seurakunnan musiikkityö kutsuvat kokemaan ainutlaatuisen kuoromusiikin kantaesityksen Kymin kirkkoon 20. marraskuuta.

Säveltäjä **Matthew Whittallin** ja kirjailija **Robert Macfarlanen** uusi kuoroteos *The World Tree* (Maailmanpuu) on kunnianosoitus luonnolle ja sen puolustamiselle – sekä musiikillinen sielunmessu ikonisen Sycamore Gap -puun muistolle. Vuonna 2023 Pohjois-Englannissa tapahtunut Sycamore Gap -puun laitton kaataminen järkytti maailmaa. Tämä innoitti Whittallin ja Macfarlanen luomaan tunnin mittaisen teoksen, joka tutkii ihmisen suhdetta luontoon.

Matthew Whittall on yksi Suomen arvostetuimmista nykysäveltäjistä, erityisesti tunnettu omaleimaisistaan kuorosävellyksistään. Tämä on hänen ensimmäinen yhteistyönsä palkitun brittiläisen luontokirjailijan Robert Macfarlanen kanssa. Helsingin kamarikuoro on ammattilaulajista koostuva kamarikuoro, joka aloitti toimintansa vuonna 1962 Radion kamarikuorona. Kuoro juhlii tänä vuonna 20-vuotista taivaltaan lukuisilla konserteilla.

The World Tree -konsertti Kymin kirkossa to 20.11.2025 klo 19.
Liput Ticketmasterista.

BACH Revisited! -konsertti Pyhtään kirkossa

Konsertissa Esa Pietilä esittää uuden soolosaksofoniteoksen. Ohjelmassa on myös modernisoituja versioita J. S. Bachin soolosellosarjan osista höystettynä improviisaatioilla sekä efektointia live-elektronikan keinoin toteutettuna. Konsertin lisäelementtinä on valo- ja videotataiteilija Pietu Pietiäisen valo- ja videotataide.

BACH Revisited! -konsertti Pyhtään kirkossa to 30.10. klo 18.30

Pyhtään kantaattimessussa soi Bach

Kantaatti oli J.S. Bachin aikana kansankielisen luterilaisen jumalanpalveluksen päämusiikki. Kirkkokantaatit muodostavatkin noin puolet Bachin elämäntyöstä. Kantaatti liittyy vuorossa olevan pyhäpäivän tekstiin elävöittäen sitä musiikillisin keinoin. Kantaateissa käytetyt sävellystekniset keinot ovat monipuolisia.

Bachin kantaateissa esiintyy yhteensä n. sata koraalisävelmää. Kantaatti nro 106, Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit, on varhaisempaa tuotantoa vuodelta 1707–08. Tämä tuolloin vasta 22-vuotiaan säveltäjän mestariteos kokoaa yhteen kuolemasta ja iankaikkisesta elämästä kertovia raamatunkohtia ja kolme virttä. Se sopii parhaiten juuri valvomisen sunnuntain tai pyhäinpäivän jumalanpalvelukseen. Ydinsanoma on psalmin 90 jae 12: *Opeta meille, miten lyhyt on aikamme, että saisimme viisaan sydämen.*

Nokkahuilujen ohella kantaatin soittimia ovat matalat jouset, mikä antaa teokselle aivan oman sointinsa. Kantaatti Actus tragicus on Bachin nerokkaassa tuotannossa yksi huipuista, se on Matteus-passio pienoiskoossa.

*Kantaattimessu su 16.11. klo 10 Pyhtään kirkossa
Takkula, Kaijansinkko, Anne Myllylä & CantoNovo ja soitinyhtye.*

Pyhäpäivänä

Syyssateessa kävellessäni huomaan ajattelevani, että elämän luonne on tuottaa surua silloinkin, kun läheisen kuolemaa ei ole. Se liittyy kai jotenkin elämän kiertokulkuun ja vuodenaikoihin. Kun rakas, kaikkein rakkain ihminen kuolee, sitä tuntee olevansa itsekä kuin kuoleman oma. Kun suru saapuu, se menee ihon alle, sattuu syvälle sieluun, salpaa hengityksen ja täyttää kehon jokaisen nurkan. Yhtäkkiä elämässä on vain tummia sävyjä, joita kyynelvet huuhtelevat. Vain vähä vähältä suruun saapuu valoa.

Suru on rakkauden merkki, siksi siitä ei tarvitse rimpuilla irti. Eikä menetyksestä tarvitse selvittää, sillä surua ei suoriteta. Kun suru tulee, se tulee jäädäkseen. Aika muuttaa surun muotoa, siten että sen kanssa voi elää. Suru on myös kasvualusta monille hyvillä asioilla, kuten myötätunnolle, solidaarisuudelle ja yhteydelle.

Mikä voisi olla surevan ihmisen syvin kaipaus? Mikä on sinun kaipauksesi silloin kun suret?

Minulle se on kaipuuta Jumalan läheisyyteen ja hänen läsnäolonsa tunnun kokeamiseen. Minua auttaa tässäkin syli, toisen ihmisen katse, nähdyksi ja kuulluksi tuleminen, rakkaan ihmisen ääni ja hiljaisuus.

Sytytän kynttilän sinulle Laila Onnel, mummoni. Muistan lämpimät kädet ja sen, miten ne vaivasivat leipätaikinaa. Leipälaapiolla leivinuunista ulos. Katselen pienen tytön kättäni ja sitä, miten voi sulaa lämpimän leivän päälle.

Sytytän kynttilän sinulle ystäväni Virpi. Sinun katseesi ja pitkien oljenkeltaisten hiusten liike, kun istuimme viimeisen kerran yhdessä laiturin päässä, varpaita uitaen. Voin yhä kuulla kurkien huodon.

Sytytän kynttilän sinulle anoppini Pirkko. Siunasin sinut hautaan tämän vuoden tammikuussa. Itku tuli vasta kirkon penkkiin istuttuani ja esikoiseni lohdutti minua. Suren sitä, etten eläessäsi täysin ymmärtänyt arvoasi ja sitä, mitä minulle merkitsit.

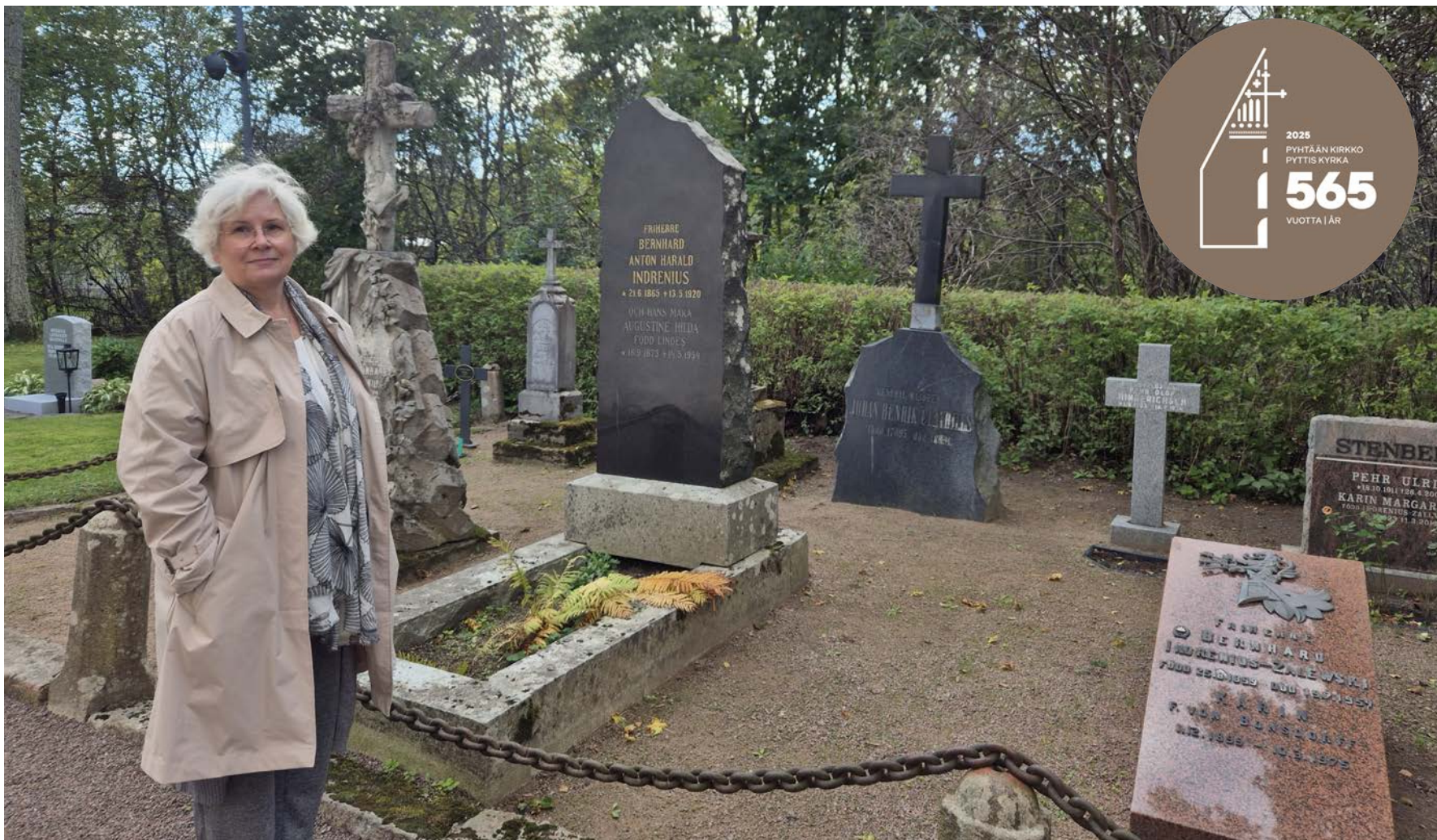
Keitä ihmisiä sinä kaipaat ja muistat pyhäinpäivänä? Kenelle sytytät kynttilän? Mitä haluat hänestä erityisesti muistaa ja säilyttää sydämessäsi? Mistä sinä haluat kiittää silloin, kun rakkaasi kynttilä syttyy?

Kiitos hyväksyvistä katseista Laila Onnel. Kiitos, että annoit minulle anteeksi Virpi. Kiitos Pirkko, että opetit minulle kantapään neulomisen ja sen, miten katsotaan kohti.

Sinulle, joka suret rakkaintasi: Hengitä sisään ja ulos. Anna kyynelten valua. Luota siihen, että Jumala on lähellä ja käärii sinut rakkauteensa. Pyhä itse pyyhkii kyynelvet poskiltasi ja sanoo: ”Tässä olen, voit laskeutua koko painollasi minun kanteltavaksi.”

*Anna Mykrä-Siljander,
pappi ja yleisen seurakuntatyön päällikkö
Kotka-Kymin seurakunta*

Pierina Rajalan kertomat tiedot haudoista herättävät historiaa henkiin.

Pyhtään kirkon hautausmaa kertoo tarinoita menneiltä ajoilta

Vapaaherroja, kirkkoherroja, näyttelijä ja muita merkkihenkilöitä – mutta kiinnostavia henkilöitä on haudattu kirkkomaalle muitakin.

Teksti ja kuva Ulla-Maija Sievinen

Pyhtään vanhan kirkon hautausmaalla valtavat puut, lehmukset, vaahterat ja monet muutkin kohoavat kohti taivasta ja levittävät lehvästönsä hautausmaalla kulkijoiden suojaksi. Syksy tuoksuu, ja syyskirjas auringonpaiste luo varjojaan.

Mitä tarinoita hautausmaa kätkeekään sisäänsä?

Kolme Bernhard Indreniusta

– Vanhimmat haudat eivät ole täällä hautausmaalla. Merkittävässä asemassa olevia ihmisiä haudattiin kirkon alttarialueen alle, kunnes 1700-luvulla tämä tapa kiellettiin hygieniasyistä, kertoo nykyisin Ruotsinpyhtäällä asuva, Pyhtään kirkon hautausmaahan perehtynyt **Pierina Rajala**.

Kellotapulista löytyy kirkosta siirrettyjä kivilaattoja, esimerkiksi kirkkoherra **Olauksen** vuodelta 1517 peräisin oleva hautakivi.

Kirkon läntistä ovea vastapäätä on useita komeita hautakiviä. **Bernhard Indreniuksen** (1812-1884) kivi on korkea ja harvinaisen koristeellinen.

Bernhard Indrenius oli suomalainen vapaaherra ja jalkaväenkenraali. Hän osallistui Krimin sotaan ja vuonna 1856 hänet nimitettiin Mikkelin ja sitten Viipurin läänin kuvernööriksi. Myöhemmin hän toimi mm. senaattorina ja Suomen kenraalikuvernöörin viransijaisena.

Toisen avioliittonsa hän solmi vuonna 1857 **Henrik Clayhillsin** tyttären **Natalia Clayhillsin** kanssa ja sen yhteydessä hän

sai haltuunsa Ahvenkosken kartanon.

Samalle alueelle on haudattu kaikkiaan kolme vapaaherra Bernhard Indreniusta.

”Sulje yölliseen rauhaan väsyneet”

Suuren vaahteran oksien alla aitaukses- saan lepää vuonna 1835 Pyhtään kirkko- herrana aloittanut **Adolf Fredrik Cremer** (1797-1873). Hautakiven toiselle puolelle on kaiverrettu teksti, vapaasti suomen- nettuna näin: *Sulje yölliseen rauhaan vä- syneet, oi hauta piiloosi. Kun yö kerran päättyy, Herra ei unohda omiaan.*

Harmaan kiven alla on kanttori-urkuri, director musices **Selim Konstantin Eskelinin** (1867-1938) hauta. Kerrotaan, että Selim Eskelin oli seurallinen ja huu- morintajuinen ihminen. Hän harrasti musiikkia ja taiteita ja tuki mielellään nuorison taideharrastuksia.

Hänen perustamansa Selim Eskelinin säätiö tukee taloudellisesti Sibelius-Aka- temian oppilaita.

Hautausmaalle on haudattu myös **Hans Henrik Schatelowitz**, joka osti Stockfor- sin kartanon vuonna 1773.

– Hän rakennutti myllyn Kläsarön kos- keen vuonna ja hukkuivat koskeen vuonna 1779, Pierina Rajala kertoo.

Stockforsin kartano (joka ei ollut nykyi- sen Patruunantalon paikalla) oli olemassa jo 1500-luvulla.

– Se oli hirrestä tehty sivukartano, ei siis mikään herraskartano. Schatelowitzin

aikana paikalle pystytettiin suurtilaan sopiva rakennus, Rajala sanoo.

Slangus, mykkäelokuvan näyttelijä

Alun perin Norjasta Kotkan Hallan teh- taan johtajiksi vuonna 1897 saapunut kaksikko **Olaf Bülow** ja **Ole Nedrum** osti Stockforsin kartanon ja perusti kartanon maille puuhiomon. Monet haudat liittyvät nimenomaan Stockforsin ja Ahvenkosken kartanoihin.

Maata myöten lepää musta, Pyhtään Län- sikylässä syntyneen näyttelijä ja ohjaaja **Axel Slanguksen** (1890-1965) hautakivi. Slangus työskenteli Helsingin Svenska Teaternissa ja Åbo Svenska Teaterissa Turussa. Hänestä tuli yksi suomalaisen mykkäelokuvan merkittävimmistä näyt- telijöistä.

– Slangus haudattiin ensin Korkeaharjun hautausmaalle, mutta hänen ihailijansa halusivat siirtää hänet tänne, ikään kuin arvostetummalle hautausmaalle, Pierina Rajala selventää.

Ester Elfbrandt muistetaan edelleen

Pierina Rajala muistuttaa hymyillen, että kaikki kiinnostavimmat tänne hauda- tut ihmiset eivät suinkaan olleet mitään merkkihenkilöitä. Esimerkkinä on **Ester Elfbrandt** (1898-1989). Rajala on itsekin tavannut hänet.

– Ester opasti Pyhtään kirkossa kävijöitä, ja hänen miehensä oli kirkon vahtimes- tari ja hoiti kirkkomaata. He asuivat pie- nessä punaisessa talossa toisella puolella tietä. Se tunnetaan edelleen Elfbrandtin talona, ja siellä on järjestetty kotiseutuai-

heisia näyttelyjä.

Esterin talo on yksi vanhimmista, joita on edelleen jäljellä vanhasta kirkonkylä- miljööstä. Sen pihalla oleva aitta on taas Pyhtään vanhimpia säilyneitä puuraken- nuksia.

– Ester Elfbrandt oli hyvin pienikokoi- nen, puhelias ja aktiivinen ihminen, ja hän oli tunnettu henkilö kirkonkylässä, Pierina Rajala muistelee.

Oma lukunsa on tietysti kirkkomaan yh- teydessä oleva Pyhtään sankarihautaus- maa, jossa on 127 hautaa. Itsenäisyys- päivinä sotiemme sankareita muistetaan sytyttämällä haudoille Pyhtään VPK:n hankkimat lyhdyt.

Kirkkoherra Adolf Cremer lepää vaimon- sa Henrietten, omaa sukuaan Naht, kanssa kauniin ja sammaloituneen hautakiven alla.

Mari Laakso-Suutari (edessä) on tehnyt vapaaehtoistehtäviä messuissa jo pitkään. Hän lupaa, että mokaamista ei tarvitse pelätä. Papit Nina Lauri (vasemmalla) ja Maarit Alhosaari toivotavat kaikki tervetulleiksi avustamaan.

Sinäkin voit avustaa messussa

Kotkalainen **Mari Laakso-Suutari** on niin tuttu näky Kymin kirkon messuissa, että olisi helpompi listata tehtävät, joita hän ei ole kirkossa tehnyt, kuin ne, joista jo on kokemusta.

– En ole pessyt ikkunoita! Laakso-Suutari huudahtaa nauraen.

Messuihin ja jumalanpalveluksiin otetaan mielellään vapaaehtoisia mukaan monenlaisiin eri tehtäviin, kuten tekstejä tai rukouksia lukemaan, kynttilöitä sytyttämään, kolehtia keräämään tai oville tervehtimään sisään tulijoita. Laakso-Suutari on tehnyt niistä kaikkia.

– Joskus olen ollut mukana saarnassakin ja ehtoollista olen jakanut. Olen ollut laulamassa ja viittomassa lauluja viittomakielellä. Luonnonkukkien päivänä pussitin luonnonkukkasieniä jaettavaksi ja olen tehnyt kukka-asetelmiakin.

– Jos ihmisillä on omia ideoita, mitä he voisivat messussa tehdä, niin niitäkin voi ehdottaa, lisää **Maarit Alhosaari**, Kotka-Kymin seurakunnan kappalainen.

Oma panos hyvän tekemisessä

Mari Laakso-Suutari on ollut vapaaehtoisena jo reilut 20 vuotta. Alun perin hänet sai kirkkoon tunne rauhasta. Lapsiperhearjen keskellä käynti kirkossa oli tarpeellinen hengähdysvetki.

Laakso-Suutarille nimenomaan Kymin kirkko on tärkeä paikka, ja erityisen mieluisia ovat ihan perinteiset messut. Kun elämä on hektistä, tuntuu hyvältä, että on rutiineja. Vapaaehtoisuus puolestaan on yksi keino auttaa.

– Kirkko tekee paljon hyvää. Haluan olla antamassa oman panokseni.

Vapaaehtoistyöstä on kertynyt monenlaisia muistoja: liian täydestä kannusta läikkynyt ehtoollisviini tai spontaani nyyhkäys, kun hautaan siunattujen nimien joukossa olikin yllättävä tuttu.

– Välillä joku ottaa ihan kädestä kiinni, kun saa ehtoollisen, Laakso-Suutari kertoo.

Mukaan musiikin toteuttamiseen

Marraskuussa Kymin kirkossa on messuavustamiseen matala kynnyks: riittää, kun tulee paikalle tuntia ennen messua. Henkilökunta on paikalla ja yhdessä voidaan sopia, mitä kukakin haluaa tehdä. Kaikki ovat tervetulleita, eikä aiempaa kokemusta tarvitse olla.

– Ihmisten on nykyisin vaikea sitoutua asioihin paljon etukäteen, ei tiedä omia aikataulujaan. Nyt voi päättää vaikka viittä minuuttia ennen, että tulenkin vapaaehtoiseksi messuun, kertoo Maarit Alhosaari.

Vapaaehtoiset ovat tervetulleet messuihin mukaan 2., 9., 16. ja 30. marraskuuta. Sunnuntain 23.11. messun valmistelee rippikouluryhmä.

Marraskuun 9. ja 30. päivän messuissa on tarkoitus suunnitella ja toteuttaa myös messun musiikki yhdessä vapaaehtoisten kanssa. Jos siis haluaisit vaikkapa laulaa tai soittaa jonkin itsellesi mieluisan kappaleen, voit tulla ehdottamaan sitä kanttorille.

– Yksin ei ole pakko esiintyä, kanttori voi olla tukena ja apuna, säestää tai vaikka laulaa yhdessä vapaaehtoisten kanssa, lupaa kanttori Susanna Hauer.

Tule kokeilemaan vapaaehtoistehtäviä Kymin kirkon messuihin marraskuun sunnuntaisin (ei 23.11.) klo 12 (messu alkaa klo 13). Etukäteen ei tarvitse ilmoittautua.

Pyhtään kirkkomaalle pystytettiin kesällä uusi muistomerkki Muualla lepäävien muistolle. Samanlainen tuli myös Korkeaharjun hautausmaalle.

Muistopaikka kaukana oleville

Kaikilla Pyhtään ja useimmilla Kotkan hautausmailla on muistomerkki muualle haudattuja varten. Niille voi sytyttää kynttilän silloin, kun haluaa muistaa sellaista läheistä, jonka haudalle ei syystä tai toisesta voi mennä. Muistomerkkien äärellä voi muistaa esimerkiksi pitkän matkan päähän haudattua läheistä tai vaikkapa henkilöä, jolla ei ole hautaa ollenkaan.

Pyhtäällä uusittiin kesällä kaksi tällaista muistomerkkiä. Uudet merkit tulivat Pyhtään kirkon pihaan sekä Korkeaharjun hautausmaalle, kappelin lähelle. Vaaleanharmaissa kivissä on teksti ”Muualla lepäävien muistolle – Till minnet av dem som vilar på annan ort”.

– Kirkkomaan muistopaikka uusittiin kokonaan, sen paikkakin vaihtui hieman. Se sijaitsee nyt kirkon pääoven jälkeen oikealla, kun aiemmin se oli vasemmalla, kertoo kausityönjohtaja **Leena Rågbäck** Pyhtään seurakunnasta.

– Korkeaharjulla paikkaa on kehitetty pikkuhiljaa. Kiitos kausityölle toteutuksesta, Rågbäck lähettää terveiset.

”Aikojen saatossa haudatuille”

Kotkan Hurukselan hautausmaalle tuli muualle haudattujen muistomerkki viime vuonna. Ennestään merkkejä oli jo Kymin kirkonmäellä sekä Laajakosken, Metsäkulman, Parikan ja Mussalon hautausmailla.

– Parikalla on myös aikojen saatossa haudattujen muistomerkki eli heidän, joilta muistokivi on jo poistunut tai joilla hautapaikkaa ei ole koskaan ollutkaan, kertoo kausityönjohtaja **Niina Rahola** Kotka-Kymin seurakunnasta.

Parikan hautausmaalla on myös Tyhjän sylin muistomerkki lapsensa menettäneille ja heille, joiden toive lapsesta ei koskaan toteutunutkaan.

Säännöllisessä käytössä

Muualla lepäävien muistomerkit ovat suosittuja sekä Kotkassa että Pyhtäällä. Leena Rågbäck kertoo, että muistomerkeille tuodaan kukkia ja kynttilöitä viikoittain ympäri vuoden. Juhlapyhinä muistamisten määrä luonnollisesti kasvaa paljon.

– Muistomerkeille on selkeästi tarvetta ja ne on löydetty hyvin.

Hautausmailla on lisäksi yhteismuistomerkkejä, joihin on kiinnitetty nimilaattoja tai kaiverrettu nimiä. Ne ovat yhteisiä muistopaikkoja niille, joilla ei ole omaa hautapaikkaa. Tuhkat on esimerkiksi kätketty yhteiseen muistolehtoon tai siroteltu vaikkapa mereen. Mereen haudatuille on myös oma muistomerkkinsä Helilän hautausmaan lähellä, entisen kappelin vieressä.

MUUALLE HAUDATTUJEN MUISTOMERKIT	
Pyhtään seurakunnassa - Pyhtään kirkolla, pääoven jälkeen oikealla - Korkeaharjun hautausmaalla 2 kpl (vanhalla ja uudella puolella) - Munapirtin hautausmaalla - Haaviston hautausmaalla	Kotka-Kymin seurakunnassa - Hurukselan hautausmaalla - Laajakosken kappelin takana - Kymin kirkonmäellä - Metsäkulman kappelin edessä - Parikan hautausmaan kuusikossa - Mussalon hautausmaalla (portin jälkeen vasemmalla)

TAPAHTUMAT PYHTÄÄN SEURAKUNNASSA

JUMALANPALVELUKSIA

- La 1.11. klo 16 **Pyhäinpäivän jumalanpalvelus** kirkossa. Tilaisuudessa luetaan kaikkien edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleiden seurakuntalaisten nimet.
- Su 2.11 klo 16 **Mahdollisuuksien ikkuna -messu** Siltakylän srk-talossa. Etkot kahvin, teen ja suolapalan merkeissä klo 15.30 alkaen.
- Su 9.11. klo 10 **Sanajumalanpalvelus** kirkossa.
- Su 16.11. klo 10 **Kantaattimessu** kirkossa. Musiikki koostuu Bachin Actus tragicus –kantaatista, Anne Myllylä & CantoNovo ja soitinyhtye. Takkula, Kaijansinkko.
- Su 23.11. klo 10 **Messu** kirkossa. Takkula, Kaijansinkko.
- Su 30.11. klo 10 **Kaksikielinen messu / tvåspråkig högmässa** kirkossa. Kastepuun purkaminen.

Viikkomessut

- Ke 5.11. klo 12 **Viikkomessu** Siltakylän seurakuntatalossa. Härmävaara, Kaijan-sinkko.

MUSIIKKI

- To 30.10. klo 18.30 **BACH Revisited! Konsertti** kirkossa, saksofonisti Esa Pietilä ja Pietu Pietiäisen valo- ja videotaidetta
- Pe 21.11. klo 18 **Iltamusiikki ja iltarukous** kirkossa, Lieksan kanttorin kuoro johtajanaan Riitta Lehtimäki
- Su 23.11. klo 16 **Kamarikuoro Kotka-Canton konsertti** kirkossa

- La 29.11. klo 16 **Kotkan nuoret jouset -joulukonsertti** kirkossa
- Sön 7.12. kl. 15 **De vackraste julsångerna** i kyrkan
- To 11.12. klo 18.30 **Leena Arffmanin lauluoppilaiden joulukonsertti** kirkossa
- To 18.12. klo 18 **Kauneimmat joululaulut** Haaviston kyläkirkossa
- Su 21.12. klo 16 & 18 **Kauneimmat joululaulut** kirkossa

- **Lahjat jakoon -musiikkiryhmän harjoitukset** kirkossa ma 3.11. klo 18, ma 8.12. klo 18, la 13.12. klo 16, ke 17.12. klo 18 ja la 20.12. klo 16.

DIAKONIATYÖ

- Ma 10.11. klo 10 **Hopeakerho** Siltakylän seurakuntatalossa
- Ti 11.11. klo 14 **Hopeakerho** Kirkonkylän seurakuntatalossa
- Ke 19.11. klo 13.30 **Seurakuntakerho** Hirvikosken koululla
- Ma 8.12. klo 12 **Hopeakerhojen ja eläkeläisten joulujuhla** Siltakylän srk-talossa

LAPSITYÖ

- Ke 5.11. klo 9-11 **Perhekerho** Siltakylän srk-talolla, muskari-Maija vierailee
- To 6.11. klo 9-11 **Perhekerho** Siltakylän srk-talolla, muskari-Maija vierailee
- Ke 19.11. klo 9-12 **Perhekerhossa kaikille avoin jouluaskartelu.** Tarjolla aamupala klo 9-10
- To 20.11. klo 9-11 **Jouluinen askartelu jatkuu** perhekerhossa Siltakylän srk-talolla.

- Ke 26.11. klo 9-11 **Perhekerho** Siltakylän srk-talolla, muskari-Maija vierailee
- To 11.12. klo 9-11 **Perhekerho** Siltakylän srk-talolla, muskari-Maija vierailee
- Ti 16.12 klo 9.15 **Perhekerhon jouluhartaus** Siltakylän srk-talolla. Tarjolla aamupalaa
- Perhekerhot ja päiväkerhot päättyvät 17.12.

MUUT

- Ke 5.11. klo 16 **Keskiviikon keitokset – kaikille avoin ruokailu** Siltakylän seurakuntatalossa. Ruuan hinta 5 € /aikuinen, alle 10-vuotiaat lapset ilmaiseksi.
- Ke 3.12. klo 16 **Keskiviikon keitokset – kaikille avoin ruokailu** Siltakylän seurakuntatalossa. Ruuan hinta 6 € /aikuinen, alle 10-vuotiaat lapset ilmaiseksi. Ilmoittautumiset joulukuun ruokailuun 26.11. mennessä p. 044 743 1105.

PYHÄINPÄIVÄN JUMALANPALVELUS

La 1.11. klo 16
Pyhtään kirkossa

Tilaisuudessa luetaan kaikkien edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleiden seurakuntalaisten nimet.

ILTAMUSIIKKIA JA ILTARUKOUS

Pe 21.11. klo 18
Pyhtään kirkossa

Mukana Lieksan kanttorin kuoro johtajanaan Riitta Lehtimäki.

TAPAHTUMAT KOTKA-KYMIN SEURAKUNNASSA

JUMALANPALVELUKSIA

Katso tarkemmat messutiedot osoitteesta www.kotka-kyminseurakunta.fi.

Messu striimattuna osoitteessa www.kotka-kyminseurakunta.fi joka toinen sunnuntai klo 10 Langinkosken kirkosta.

- Ke 29.10., 19.11. ja 27.11. klo 13 **Ehtoolliskirkko** Langinkosken kirkossa.
- Torstaisin klo 18 **Arjen hengähdys -ehtoolliskirkko** Kotkan srk-keskuksessa.

Pyhäinpäivä la 1.11.

- klo 10 **Pyhäinpäivän messu** Kotkan srk-keskuksessa.
- **Pyhäinpäivän kynttiläkirkot** Kymin kirkossa. Muistamme viime pyhäinpäivän jälkeen siunattuja Kotka-Kymin srk:n jäseniä sytyttämällä heille muistokynttilän.
 - klo 13 sukunimen alkukirjain: A-K
 - klo 15 sukunimen alkukirjain: L-Q
 - klo 17 sukunimen alkukirjain: R-Ö
- klo 13-18 **Papit kohdattavissa** Metsäkulman hautausmaalla. Tarjolla glögiä ja suklaata.
- klo 15-17 **Pyhäinpäivän Enkelipolku** lapsiperheille Metsäkulman hautausmaalla. Tarjolla lämmintä mehua ja pipareita.

- Su 2.11. klo 10 **Messu** Langinkosken kirkossa. Pyhäkoulu. Katsottavissa myös verkossa.

- Su 2., 9., 16. ja 30.11. klo 12 **Pop up -messusuunnittelu** Kymin kirkossa. Tule sellaisena kuin olet, saat itse valita mihin tehtäviin osallistut.
- Su 2.11. klo 13 **Messu ja ikäihmisten syntymäpäivät** Kymin kirkossa. Mukana Toivonlaulajat. Messun jälkeen syntymäpäiväjuhlakahvit etukäteen kutsutuille ja ilmoittautuneille Helilän srk-talossa.
- Su 2.11. klo 17 **Messu** Kotkan srk-keskuksessa.
- Su 9.11. klo 10 **Messu** Langinkosken kirkossa.
- Su 9.11. klo 13 **Messu** Kymin kirkossa.
- Su 9.11. klo 17 **Messu** Kotkan srk-keskuksessa.
- Ke 12.11. klo 17.30 **Hetki Pyhää -ehtoolliskirkko** Langinkosken kirkossa.
- Su 16.11. klo 10 **Messu** Langinkosken kirkossa. Katsottavissa myös verkossa.
- Su 16.11. klo 13 **Seikkailuun! -messu** "Meijän Perhe" Kymin kirkossa. Musiikissa: Juha-Pekka Putkonen, kitara, Harri Setälä, basso, Musa- ja laulukamut, laulu.
- Su 16.11. klo 17 **Elokvamusiiikin messu** Kotkan srk-keskuksessa.
- Su 23.11. klo 10 **Messu** ja Sotaveteraanien kirkkopyhä Langinkosken kirkossa.
- Su 23.11. klo 13 **Nuoren seurakunnan veisukirjan messu** Kymin kirkossa.
- Su 23.11. klo 13 **Haltijan kyläkirkko** Karhuvuoressa Haltijantien kerhuhuoneessa.
- Su 23.11. klo 17 **Messu** Kotkan srk-keskuksessa.

I. adventtisunnuntai

- Su 30.11. klo 10 **Yhessä-messu** Langinkosken kirkossa. Mukana Paljain jaloin -duo. Pyhäkoulu. Katsottavissa myös verkossa. Messun jälkeen Adventtitapahtuma Toivonsalissa: lounas, askartelupaja lapsille, seimipaja isommille askartelijoille. Lisäksi ”Seimien kertomaa” Toivonsalissa ja seiminäyttely kirkon puolella.
- Su 30.11. klo 13 **Messu, Tuomi Larvin lähtösaarna** Kymin kirkossa. Mukana Kotkan kantaattikuoro.
- Su 30.11. klo 17 **Tuomasmessu** Kotkan srk-keskuksessa.

SANA JA RUKOUS

- Ke klo 20 **Iltahartaus** verkossa www.facebook.com/kotkakymi
- To 6.11., 20.11. klo 18 **Sisälle sanaan -raamattuluento ja keskusteluryhmät** Langinkosken kirkossa. Aiheena Luukkaan evankeliumi. Iltapala ryhmiin jääville. Luentoja pitämässä vuoroviikoin pastori Tero Hietanen ja teologi, piirityöntekijä Lukas Brenner (Sley).
- Ma 10.11., 24.11. ja 8.12. klo 18.30-20.30 **Healing Rooms –rukousklinikka** Karhulan srk-keskuksessa. Rukoillaan puolestasi. Rukousta myös etänä, lähettä tekstiviesti klinikan aukioloaikana numeroon 044 950 5533.
- Su 16.11. klo 15 **Siioninvirsiseurat** Karhulantie 31, Boxilla.

ADVENTTITAPAHTUMA SU 30.11.

Su 30.11. klo 12
Langinkosken kirkon Toivonsalissa

Ohjelmassa lounas, askartelupaja lapsille, seimipaja isommille askartelijoille.

Lisäksi ”Seimien kertomaa” Toivonsalissa ja seiminäyttely kirkon puolella.

TAPAHTUMAT KOTKA-KYMIN SEURAKUNNASSA

DIAKONIA

- To 6.11. ja 20.11. ja 4.12. klo 13 **Seniorikerho** Karhulantie 31, alasalissa. Kokoontuu parittomin viikoin.

MUSIIKKI

- Su 2.11. klo 18 **W.A. Mozart: Requiem** Kymin kirkossa. Kotkan Kantaattikuoro ja KSMO Kamariorkesteri, joht. Esa Heikkilä. Liput 25 €.
- La 8.11. klo 18 **Kymenlaakson kanttori-urkuriyhdistys ry 100 vuotta -juhlakonsertti** Kymin kirkossa. Kanttorikuoro, mukana myös soitinyhtye. Vapaa pääsy. Ohjelma 10 €.
- To 20.11. klo 19 **Helsingin kamari-kuoron konsertti** Kymin kirkossa. Joht. Nils Schweckendiek. Matthew Whittall: The World Tree (kantaesitys) Liput/Tickets: 25/20/15 € (Ticketmaster).

LÄHETYSTYÖ

- Ti 4.11., 18.11. klo 14-16 **Salotien lähetyspiiri** os. Salotie 7.

AIKUISET

- Keskiviikkoisin klo 10-12 Kaikille avoin **Meijän kammari** Karhulan srk-keskuksessa. Ohjelmahetki klo 11.
- To 30.10. klo 16 **Omat toiveeni -suunnittele omat hautajaisesi -ilta** Langinkosken kirkolla.
- Ma 3.11., 1.12. klo 17 **Pilottipiiri/Rukouspiiri** miehille Karhulantie 31, Boxilla.
- Ma 3.11., 17.11., 1.12. ja 15.12. klo 17 **Heprealaisia tansseja** Kotkan srk-keskuksen voimistelusalissa. Piiritansseja.
- Ti 4.11., 18.11. ja 2.12. klo 10-10.45 **Tuolijumppaa** Helilän srk-talolla. Helppoa ja tehokasta jumppaa tuolilla istuen.
- To 6.11., 4.12. klo 16.30 **Miesten saunailta** Ristiniemen kurssikeskuksessa.
- Ma 10.11., 15.12. klo 17 **Ruusukkorukous** Langinkosken kirkon päiväkerhohuoneessa.
- Ti 11.11., 25.11. ja 9.12. klo 11-11.45 **Tuolijumppaa** Kotkan srk-keskuksen jumppasalissa.
- Ti 11.11. ja 9.12. klo 17.30 **Ruuhkavuosien miesten huili-ilta** Ristiniemen kurssikeskuksessa.
- La 15.11. klo 12-16 **Naisten iltapäivä** Karhulan srk-keskuksessa. Ohjelma: Mikä on ihminen? -monologi, Leena-Kaisa Kivioja. Kaatomaalaus: Marjaliisa Koskensalo. Pyhä tanssi: Leena Ronkainen ja Maarit Alhosaari. Kahvitarjoilu.
- Fr. 21.11. and 19.12. at 17.30 **English Christian Fellowship** in Langinkoski church (kirkkotupa). Join us for a friendly chat over a cup of coffee/tea.
- La 22.11. klo 14 **Hiljaisuuden jooga** Kymin kirkossa. Ilm. os. www.kotka-kyminseurakunta.fi/hiljaisuudenjooga Mukaan mahtuu 12 aikuista.
- La 22.11. klo 16-17 **Äänimalja-rentoutus** Kymin kirkossa. Vapaa pääsy. Ota mukaan makuualusta, lämpimät vaatteet, villasukat, tynny ja viltti. Äänimaljarentoutuksen ohjaa Hanne Peri.
- Ti 25.11. klo 18 **Janoa -keskustelu-foorumi uskon asioista miehille** Karhulantie 31, Boxilla.

- To 27.11. klo 17 **Naisten saunailta** Ristiniemen kurssikeskuksessa. Yhteiskulj. 5 €. Lähtö klo 16.30 Kotkan srk-keskuksesta - Langinkosken kirkon pysäkki - Karhuvuori - Karhulan srk-keskus - Ristiniemi. Paluu klo 19.30. Ilm. viim. edell. maanantaina, os. www.kotka-kyminseurakunta.fi/saunaillat tai p. 040 196 7505.
- Su 30.11. klo 12 **Adventtitapahtuma** Langinkosken kirkon Toivonsalissa. Lounas, askartelupaja lapsille, seimipaja isommille askartelijoille. Lisäksi ”Seimien kertomaa” Toivonsalissa ja seiminäyttely kirkon puolella.
- Kolahtaako -elokuvaviikko ”Rajoilla”** 10.-16.11. Kinopalatsilla. Katso lisää www.kolahtaako.fi

NUORET

- Seuraa tapahtumia
- www.kotka-kyminseurakunta.fi/nuoret
 - instagram: pappilaofficial
 - discord-palvelin: Kotka-Kymin
- Ma 24.11. klo 18-21 **Nuorten aikuisten ilta** Pappilassa, Karhulantie 36 B.

KOULUIKÄISET

- 28.-30.11. **Samassa veneessä -joululeiri kaikenlaisille perheille** Ristiniemessä. Mahdollisuus saapua myös la 29.11. Leirimaksu pe-su 35 €/hlö, la-su 30 €/hlö, alle 4-v. maksuton. Omin kyydein. Perjantaina vapaampaa oleilua ja saunamahdollisuus sekä iltapala. Yhteinen ohjelma alkaa la klo 9.30. Uudet perheet ja Kotkassa asuvat etusijalla. Ilm.järjestys ei takaa pääsyä leirille. Ilm. 4.11. mennessä www.kotka-kyminseurakunta.fi/samassaveneessa. Kotka-Kymin srk:n jäsen voi hakea leirimaksusta maksuvapautusta taloudellisiin perusteisiin. Tällöin yhteys Janne Blombergiin, janne.blomberg@evl.fi. Lisätietoja: Reeta Lanki, p. 044 752 9501, reeta.lanki@evl.fi, Atte Korjus, p. 041 462 6206, atte.korjus@evl.fi.

LAPSET JA PERHEET

- Tarkemmat tiedot:**
Facebook: Kotka-Kymin seurakunnan varhaiskasvatus sekä nettisivuilta: www.kotka-kyminseurakunta.fi/lastenkerhot
- To 30.10. ja 20.11. klo 17-18.30 **Surun ja lohdun ilta lapsiperheille** Pappilassa, Karhulantie 36 B. Lasten ja aikuisten yhteinen hetki perheille, joita suru ja menetys koskettaa. Tarinallinen ja musiikkipitoinen puolen tunnin ohjelma, jonka jälkeen voi jäädä leikkimään ja juttelemaan. Pieni iltapala. Ilm. Kirsille sähköpostilla, tekstiviestillä tai wa-viestillä: kirsi.tuominen@evl.fi tai p. 044 725 9132.
 - La 1.11. klo 15-17 **Pyhäinpäivän Enkelipolku** lapsiperheille Metsäkulman hautausmaalla. Tule sytyttämään tuohus omalle läheisellesi perheesi kanssa. Enkelipolulla seikkaillaan valoissa ja varjoissa. Bongataan enkeleitä ja tehdään pieniä tehtäviä. Tarjolla lämmintä mehua ja piparia!

- To 6.11. klo 17 **Perheiden vaikuttajaryhmä** Pappilassa, Karhulantie 36 B. Ryhmä on tarkoitettu lapsille ja aikuisille, perheille, joissa on alle 15-vuotiaita lapsia. Vapaamuotoista keskustelua, yhteistä tekemistä sekä pientä iltpalaa tarjolla. Osallistuminen ei sido eikä velvoita mihinkään.
- Pe 7.11. klo 17 **Lamppuseikkailu perheille**. Ota mukaan taskulamppu, pienet retkievät ja seikkailumieltä. Kokoonnumme Luhtipolku 1:n parkkipaikalla, josta saat lisäohjeet seikkailulle.
- Su 16.11. klo 13 **Seikkailuun! -messu "Meijän Perhe"** Kymin kirkossa. Musiikissa: Juha-Pekka Putkonen, kitara, Harri Setälä, basso, Musa- ja laulukamut, laulu.
- La 22.11. klo 14 **Kastepäivä** Langinkosken kirkolla. Valmis kastejuhla. Voi tuoda kastettavaksi vauvan tai jo vähän vanhemman lapsen/nuoren (0-14-vuotiaan). Yksi kirkkoon kuuluva kummi riittää. Perhe ja sukulaiset ovat tervetulleita mukaan. Seurakunta tarjoaa kakkukahvit kastetilaisuuden jälkeen Toivonsalissa. Ilm. 26.10. mennessä www.kotka-kyminseurakunta.fi/kastepaiva. Lisätiedot Ellen Kiviharju, p. 040 752 9613.
- Su 2.11. ja 30.11. klo 10 **Pyhäkoulu** messun saarnan aikana Langinkosken kirkon päiväkerhohuoneessa.

MUUT

- Keskiviikkoisin klo 17 **Meijän keittiö -iltaruokailu** Langinkosken kirkolla. Aikuiset 5 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Ota seurantaan "Meijän keittiö" Facebookista!

Arkiruokailut

- torstaisin klo 12 Karhulan srk-keskuksessa.
- perjantaisin klo 12 Kotkan srk-keskuksessa. Laktoositon kotiruokalounas. Vähävaraiset 1,5 €. Muut 5 €.

KYMENLAAKSON KANTTORI-URKURIYHDISTYS RY 100 VUOTTA -JUHLAKONSERTTI

La 8.11. klo 18
Kymin kirkossa.
Kanttorikuoro, mukana myös soitinyhtye.
Vapaa pääsy.
Ohjelma 10 €.

SURUN JA LOHDUN ILTA

To 30.10. klo 17.30
Langinkosken kirkolla.
Ilta on tarkoitettu kaikille, jotka kantavat mukanaan surua. Lohdutuksen sanoja, runoja ja musiikkia. Illan päätteeksi yhteinen iltapala.

ÄÄNIMALJARENTOUTUS

La 22.11. klo 16-17
Kymin kirkossa.
Vapaa pääsy. Ota mukaan makuualusta, lämpimät vaatteet, villasukat, tynny ja viltti. Äänimaljarentoutuksen ohjaa Hanne Peri.

RUUHKAVUOSIEN MIESTEN HUILI-ILTA

Ti 11.11. ja 9.12. klo 17.30
Ristiniemen kurssikeskuksessa.
Nuorille aikuisille, työikäisille miehille tarkoitettua ohjelmaa. Sauna, kevyttä tarjoilua ja keskustelua.

Tommi Korpelan tähdittämä Ikitie-elokuva on yksi Kolahtaako-elokuvaviikolla esitettävistä elokuvista.

Valkokankaalta näkyy yhteiskunnan peili

Kolahtaako-elokuvaviikon työryhmään kuuluvan Tommi Korpelan mukaan elokuvataiteen tehtävänä on käsitellä tätä aikaa omilla keinoillaan.

Teksti Ville Vanhala, kuva Andres Teiss / Matila Röhr Productions

Suomalaisella elokuvalla menee hyvin. Ainakin vielä toistaiseksi.

Kolme vuosikymmentä elokuva-alalla työskennellyt, lukuisissa suomalaisissa elokuvissa näytellyt ja kolme miespääosa-Jussi-palkintoa voittanut **Tommi Korpela**, 57, sanoo, että kotimaisia elokuvia tehdään laajemmalla skaalalla kuin koskaan aikaisemmin.

Korpelan mukaan yhä monipuolisemman elokuvatuotannon ansiosta ala on koko ajan kehittynyt ja suomalaisen elokuvan näkyvyys on kansainvälisesti aivan toista luokkaa kuin vielä parikymmentä vuotta sitten.

– Myös suomalaiset elokuvantekijät, näyttelijöiden lisäksi esimerkiksi kuvaajat, maskeeraajat ja puvustajat ovat tätä nykyä kysyttyjä kansainvälisissä tuotannoissa.

Korpela on vuoden verran kuulunut kotkalaisen Kolahtaako-elokuvaviikon työryhmään. Hän sanoo, että elokuvaviikko on yksi niistä pienistä festivaaleista, joilla tuodaan erilaisella ja kiinnostavalla tavalla suomalaista elokuvaa esille.

– Elokuvien esittämisen lisäksi yleisö pääsee kuulemaan elokuvantekijöiden puheenvuoroja elokuvista.

Erilaisia rajoja

Tänä vuonna Kolahtaako-elokuvaviikon teemaksi on valittu ”Rajoilla.” Tommi Korpelan mukaan teemaan sisältyy Kotkan maantieteellinen sijainti ja maailmanpoliittinen tilanne, mutta myös sananvapauden ja ihmisen sisäiset ja mielen rajat.

– Elokuva, kuten taide laajemminkin, antaa yhteiskunnan peilinä ajattelemisen aihetta tai herättää ainakin kysymyksiä, Korpela sanoo.

– Taiteen tehtävänä on käsitellä tätä aikaa omilla keinoillaan, mikä parhaimmillaan lohduttaa ja antaa jopa turvaa.

Korpela luonnehtii aikaamme ”sarjakuvamaisine suurmieherineen” hyvin epävaakaaksi ja vaikeasti ennustettavaksi.

– En muista omana elinikänäni aikaa, jolloin olisi ollut täysin mahdotonta edes kuvitella, miltä maailma näyttää viiden vuoden kuluttua.

Kokemuksia valkokankaalta

Tommi Korpela päätyi Kolahtaako-viikon työryhmään Kotkan Leffät Oy:n yrittäjän **Tero Lindqvistin** houkuttelemana. Korpela katsoo, että hänen ensisijaisena tehtävänään on ollut värvätä tunnettuja elokuva-alan tekijöitä komentoimaan näytöksiä.

Tänä vuonna kommentoijina toimivat esimerkiksi näyttelijät **Alma Pöysti** ja **Kari Hietalahti** ja ohjaaja **Paavo Westerberg**. Korpelan puoliso, näyttelijä ja Teatterikorkeakoulun näyttelijäntaitteen professori **Elina Knihtilä** haastattelee kotkalaista elokuvatekijä ja ohjaaja **Juha Metsoa** hänen viime syksynä valmistuneesta Menetetety saaret -elokuvastaan.

Kolahtaako-viikon näytökset ovat perinteisesti täyttäneet elokuvateatterin lehterit. Korpelan mukaan se kertoo siitä, että ihmisillä on selkeä tarve nähdä ja kokea asioita elokuvan välityksellä.

– Varmasti Kotkassa halutaan myös kannustaa tapahtumaa osallistumalla näytöksiin, Korpela sanoo.

– Kolahtaako-elokuvaviikko on kehittynyt vuosi vuodelta, koska sen eteen tehdään paljon töitä. Samalla valtakunnallinen tietoisuus elokuvaviikosta on lisääntynyt.

Väärää säästöä

Kulttuurialaa ja varsinkin elokuvateollisuutta uhkasivat vielä aiemmin syksyllä valtioneuvoston suunnittelemat leikkaukset. Tommi Korpelan mielestä säästäminen on ymmärrettävää valtion vaikean taloustilanteen vuoksi.

– Sitä ei kuitenkaan ymmärrä, että säästöjä olisi suunnattu elokuvateollisuuden, mikä todistetuksi tuottaa valtiolle tuloja, Korpela sanoo.

– Huonoimmassa tapauksessa leikkaukset olisivat merkinneet useamman elokuvateatterin loppua.

Jos elokuvatuotannosta vähennettäisiin resursseja, se merkitsisi Korpelan mukaan myös sitä, että elokuvantekijöiden riskinottokyky vähenee.

– Tekijät joutuvat miettimään enemmän tuottoa, jolloin rohkeus ja persoonallisuus elokuvanteossa kärsivät.

Korpela tähdentää, että kansainvälisesti menestyneet suomalaiset tuotannot syntyvät miltei pelkästään pienistä tarinoista.

– Erotumme sillä, että teemme elokuvia eri tavalla kuin muut tekevät.

Jalat polvia myöten maassa

Tommi Korpelalla on kesämökki Rannin saarella. Hän kertoo Kotkan seudulla liikkeudessaan tykästyneensä kotkalaiseen elämänmenoon ja ihmisiin.

– Minua viehättää kotkalainen jalat polvia myöten maassa -asenne.

Itäinen Suomenlahti on maisemaltaan ja saaristoltaan maamme läntisiin merialueisiin verrattuna varsin karu, mikä Korpelan mukaan sopii sekin hänen mielenlaatuunsa.

Hän tähdentää, että Kolahtaako-elokuvaviikolla kotkalaisilla ja miksei muillakin on erinomainen tilaisuus tutustua uutuuselokuviin.

– Elokuvat on katsottava valkokankaalta. Jos niitä katsoo televisiosta, niin se on sama kuin söisi perunat raakana.

KOLAHTAAKO ELOKUVAVIIKKO

- Ensimmäinen Kolahtaako-elokuvaviikko järjestettiin vuonna 2004.
- Järjestelyistä vastaa Kotka-Kymin seurakunta ja Kotkan Leffät Oy. Kotkan kulttuuri- ja tapahtumapalvelut tukevat tapahtumaa.
- Tänä vuonna elokuvaviikko järjestetään 10.–16.11. teemalla ”Rajoilla”.
- Elokuvamusiikin messu su 16.11. klo 17 Kotkan srk-keskuksessa.
- Katso elokuvaviikon ohjelmisto www.kolahtaako.fi